

# NOVI SLOV. ŠTAJERC

## IZ NARODA ZA NAROD.

„Novi Slovenski Štajerc“ izhaja vsakega 10., 20. in 30. v mesecu. — Naročnina za celo leto 2 K, za pol leta 1 K, za četrlet 50 vin; plačuje se naprej. — Posamezna številka 6 v. Oznanila po dogovoru. Denar in reklamacije se pošiljajo na: Upravništvo „Novi Slovenski Štajerc“ v Ljubljani. Dopisi pa na: Uredništvo „Novi Slovenski Štajerc“ v Ljubljani.

Kdor dobi po več izvodov našega lista, naj ga razdeli med svoje znance.

### Važne določbe novega lovskega zakona za deželo Štajersko.

(Nadaljevanje.)

Pri točki 4. te postave smo razložili, kaj je lastninski lov in kaj je občinska lovska pravica.

Ako je besedam naših posestnikov in zastopnikov občin le nekaj verjeti, bodo na vsak način v bodoče občinski lovi grajščakom in meščanom težje pristopni, kajti občine same bodo po svojih zastopnikih to pravico izvrševale. Nikdar ne moremo dovolj povdarjati, da se je treba na podlagi zakonov za svoje pravice vedno nevstrašeno in odločno boriti, saj je vsaka postava mrtva črka, ako ji ljudje ne dajo življenja.

Vladati pa mora v tej lovski zadevi tudi zastopnost in sloga med občinskimi odborniki in kmetskimi posestniki sploh, posebno pa proč z omahljivci in še bolj z izdajalci! Ti že od nekdaj največ škodujejo.

Občinska lovska pravica obsega navadno eno celo politično občino, to je občino, ki ima svojega župana ali občinskega predstojnika. Večkrat pa je politična občina tako velika, da obsega več katastralnih ali davčnih občin. Samoumevno je, da je potem tudi zakup lovske pravice po obsežnosti občine dražji ali cenejši. V zelo veliki in za divjačino ugodni občini je lovska pravica zelo draga.

Ako bi bil kje lov cele politične občine predrag in ga hoče občina obdržati, odnosno nakloniti kakemu domačinu, pomaga občinski odbor po § 11. nove lovske postave s tem, da sklene razdelitev občinske lovske pravice po davčnih ali katastralnih občinah. Večan pa je občinski odbor pri tej točki v toliko, da ne more skleniti tega ter pomoči do lovske pravice taki občini, ki ne obsega celotno 300 ha, pač pa lahko združi občinski odbor več davčnih občin v eno celoto za občinsko lovsko pravico, ako ima kateri koli vzrok za to, ki je merodajen za občinski odbor ali za dotične davčne občine. Nastati pri tem le ne smejo neprilike glede izvrševanja lovske pravice. Glede tega odloča e. kr. okr. glavarstvo, občinski odbor pa ima pravico do priziva ali pritožbe do višje oblasti.

Navedem v tolmačenje en vzgled: Politična občina N. ima 5 katastralnih občin in sicer meri prva 400 ha, druga 350 ha, tretja 260 ha, četrta 200 ha in peta 190 ha. Lovsko pravico po novi postavi ima politična občina N. Ta jo pa lahko deli na katastralne ali davčne občine po § 11. Koliko občinskih lovov lahko napravi občinski odbor iz cele politične občine? Na vsak način samo tri, in sicer ima lahko svoj lov prva in druga katastralna občina, druge pa se morajo zvezati po svoji legi k obstoječima dvema, ali pa če ležijo vse tri ali vsaj dve skupaj, pa tudi lahko medsebojno. Lov sklene torej lahko obč. odbor za katastralni občini četrto in peto, ali tretjo in četrto, ali tretjo in peto skupaj, ako skupaj ležita, kajti potem merita v vsakem slučaju nad 300 ha. Tretja, četrta in peta davčna občina torej ne more imeti za se lova zaradi težkoč pri izvrševanju lovske pravice, ampak priključiti se morajo sosedni, katerisibodi katastralni občini politične občine N.

Važna je tudi točka 13. nove postave, ki določa, kako se sme in mora izvrševati ter oskrbovati občinska lovska pravica. Te pravice ne more in ne sme izvrševati vsak občan ali posestnik, ker bi to povzročevalo večne prepire in tožbe, sovraštvo itd. — Občinski odbor je postavni zastopnik cele občine, torej vseh v občini bivajočih posestnikov, občinski odbor ima torej pravico do izvrševanja lovske pravice v občini. Ker pa se s tem spet ne more pečati celi odbor in marsikateri sicer vesten in izboren občinski odbornik le ne bi letal za vsakim zajcem itd., mora občinski odbor imenovati ter skrbeti za sposobno in dovolj izvedeno osebo, ako vsled želje občanov občinskega lova ne proda, oziroma ne da v najem.

### Kratka zgodovina slovenskega naroda.

(Pavel Poljanec.)

(Dalje.)

#### Ponemčevanje na Slovenskem.

O ponemčevanju se je govorilo že ob mnogih prilikah. Nemški vladarji so darovali posebno cerkvam in samostanom zemljišča in kmetije. Nekateri samostani so dobili kar na stotine slovenskih kmetij, poleg njih pa še toliko prazne zemlje, da so lahko naseljevali

**Priporočajte, naročajte in širite „Novi Slov. Štajerc“!**

med Slovenci svoje nemške kmete, rokodelce, obrtnike in hlapce. Nemcev je prihajalo med naše ljudstvo posebno mnogo rudarjev in kovačev, pa tudi uradnikov. Kjer se jih je naselilo le malo med slovenskimi kmeti, tam so se po letih poslovenili kakor na primer na Gorenjskem. Drugod pa so se ohranili kot Nemci, kjer jih je bilo mnogo, in v takih krajih je zginilo med njimi staro slovensko domače prebivalstvo. Tako se je ponemčil Gradec in vse gornje in srednje Štajersko, gornje Koroško, tako večina naših mest.

Tudi po čistih slovenskih krajih se je začel kazati močen nemški vpliv. Ljudstvo je pozabilo na stara domača imena, kakor Bogdan, Gojko, Branko, Dragotin, Miloš, Radivoj, Sava, Stanko, Stojan, Cvetko, Stanislav, ali ženska, kakor Vida, Draga, Zorica, Slava, Ljudmila itd.; naša deca je dobivala pri krstu samo nemška imena Janez, Franc, Jožef, Gera, Zefa, Mica itd., ki so še dozdej v navadi. Slovenske navade so se umikale tujim, *slovenska svoboda je morala umreti* a na njeno mesto je stopila *nemška tlaka*.

Tukaj se spomnimo še nemške naselbine *Kočevja* na Kranjskem. Ta pokrajina je bila do 14. stoletja še neobdelana in brez prebivalstva. Krog leta 1360 so privedli sem nemške uporne kmete za kazen in potomci teh upornikov so današnji Kočevjarji.

#### Ponemčevanje pri drugih Slovanih.

Da vidimo jasneje, kako se je nekdanje delalo za nemštvo, pogledajmo še nekoliko poročil o ponemčevanju pri drugih Slovanih.

Meklenburško, zdaj celo nemška dežela, je bila slovanska zemlja. Leta 1140 je poslal Adolf iz Holsteina poslance v severne nemške kraje, ki so vabili nemške družine na Meklenburško. Obljubil jim je širne najplodovitejše kraje, kjer je rib in mesa v izobilju. To poročila Helmold, ki pravi na drugem mestu svojega poročila tako:

Zdaj v 12. stoletju so Slovani povsod uničeni in razbiti, ker je dal Gospod našemu (nemškemu) vojvodi in drugim knezom svojo srečo in blagoslov. Od morja je prišlo nebrojno krepkih mož, da zasedejo slovanske pokrajine, da zidajo mesta in cerkve in tu obogaté.

Kako se je ponemčevalo Braniborsko, Lužica in Šlezko, pripovedujejo nam natančno zgodovinski viri. Saj so nekateri slovanski knezi sami radi videli nemške trgovce in obrtnike v svojih krajih, kateri so jim plačevali visoke davke.

Nemški škofje so preganjali Slovane večinoma zaradi tega, ker se Slovani niso hoteli navaditi *nemške tlake in plačevanja desetine*. Škofje so svobodoljubne Slovane kratkomalo iztrebili s pomočjo grofov. Mnogi Slovani so rajši zapuščali domovino ter odhajali s praznimi rokami v druge slovanske dežele, da bi jim ne bilo treba hlapčevati Nemcem ter jim plačevati desetine.

Kdor je ostal, je bil sužnik. Nemški gospod ga je spominjal o vsaki priliki, da je sužnik in hlapec. Če se je hotel Slovan ženiti, je moral prositi gospoda dovoljenja in snubiti je smel le sužnjo in še plačati nek poseben davek. Tudi otroci so bili sužnji. Gospod je lahko počel z njimi, kakor se mu je zljubilo, lahko jih je prodajal, zastavljal, daroval, zamenjaval za druge

ljudi ali tudi za živino itd. Pri tem pa so plačevali Slovani take davke, da niso zmagovali.

Ali je čudež, da se je rodilo v slovanskih srcih sovraštvo zoper Nemce? L. 1170 se je izdal na Šverinskem ukaz, da se mora Slovan opravičiti, če se sreča z Nemcem na kakem skritem kraju, zakaj je tu. Če Nemec ni zadovoljen z odgovorom, lahko obesi Slovana takoj na bližnjem drevesu. Slovani sploh niso imeli nobene pravice. Slovenski knez je prišel snubiti hčer mejnega grofa Bernharda, pa je dobil odgovor, da se sorodnica nemškega vojvode ne daje *psu* za ženo. Tako poroča Adam Bremenski.

Kmalu so *prepovedali Nemci slovenski jezik na sodišču, v uradu in v cerkvi*.

Današnje nemško cesarstvo (Prusko itd.) leži na nekanjih slovanskih, zdaj ponemčenih tleh.

#### Višji se prepirajo, ljudstvo pa trpi.

Nemške plemenite in vladajoče rodovine so si bile vedno v laseh. Pri tem pa je trpelo največjo škodo nižje ljudstvo.

Kaj nam pomaga, če se danes brigamo za ta ali oni nemški rod, kako in kedaj si je prilastil posestva na Slovenskem? In zgodovinske knjige nam skoro nič drugega ne pripovedujejo, naša mladina v šolah nič drugega ne sliši, ko prazno zgodovino plemenitih hiš.

Kdo pa se vpraša za zgodovino ljudstva?

*Ljudstvo je živelo v bedi in uboštvu*. Kupčije in obrti je bilo v tej dobi (pred križarskimi vojskami) tako malo, da skoro ni vredno o tem govoriti. Kmetsko ljudstvo pa so odirali neusmiljeni grajščaki.

Od nikoder ni bilo upanja, da bo kedaj boljše. Narobe. Vedno več ljudi je postopalo brez zaslužka — postajali so razbojniki, nevarni bogatecu in ubožcu. A niti grajščaki niso izhajali s svojim imetjem, zavidali so drug drugemu in so se pretepali med seboj.

V tem pa so nastale križarske vojske.

### Ogled po svetu.

**Deželni zbor štajerski** je imel dne 16. t. m. svojo prvo sejo popoldne. Slovenski poslanci so vložili razne predloge, med njimi dr. Jurtela, dr. Ploj in tovariši predlog za nadaljevanje uravnave Pesnice v srednjem delu. Dalje je vložil dr. Jurtela, dr. Ploj in tovariši predlog za podporo prebivalcem sodnijskega okraja Rogatec. Ta predlog se posebej nanaša na občine: Kočice, Črmožiše, Nadole, Donačka gora, Brestovec, Ranjkovec, Kostrivnica, Nimno, sv. Mohor, sv. Katarina, sv. Trojica, Tokačevo, Plat, okolica Rogaška slatina. — Dr. Ploj s tovariši je vložil sledeče predloge: 1. Predlog, da dobijo samo kmetski posestniki po znižani ceni modro galico za škropljenje trt. Da se to omogoči, se naj sprejme v deželni proračun 20.000 K kredita. 2. Po požaru ponesrečenim prebivalcem iz Mihovec in Zdravonje vasi se naj podeli čim najvišja deželna podpora. 3. Iz deželnih sredstev se naj dovoli čim najvišja podpora za vse po toči poškodovane prebivalce ptujskega in ormoškega sodnijskega okraja. Slovenski poslanci pripravljajo še več velekoristnih predlogov.

**Hrvatsko.** Hrvati se pripravljajo na nove volitve za sabor v Zagrebu. Vse stranke prirejajo shode in zaupna zborovanja. Posebej nam je omeniti veliko zborovanje »Hrvatske ljudske kmetske stranke« pod vodstvom veleizobraženih bratov Radić. Stranka je pokazala na svojem zborovanju v Zagrebu, kako močno napreduje na zunaj, a tudi na znotraj po vsebini svojega programa. Velik obhod v Zagrebu je vlada zborovalcem prepovedala. Madžarski usiljenec Rakodčaj se je zbal zavednih kmetov in tudi madžaronom je prepoved silno dobro došla. »H. P. S. S.« le krepko naprej!

Velikega pomena je bilo zborovanje »Hrvatske stranke prava« pod vodstvom vrlega rodoljuba župnika Zagoraca. Udeležili so se ga tudi slovenski poslanci Hribar, Roblek, Benkovič in Hočevar. Madžari so bili radi tega precej divji.

**Ogrsko.** Vedno večji oblaki se zbirajo nad madžarsko vlado. Hrvate že ima tako proti sebi. Sedaj se hočejo zvezati slovaški, rumunski in mogoče tudi nemški poslanci ter nastopati složno in enotno proti Košutovi vladi. Dne 10. oktobra se otvori ogrski državni zbor in ta dan napovedujejo tudi madžarski delavci splošno vstavo dela ali štrajk, da izsilijo splošno in enako volilno pravico. V to svrhu bodo sklicali tudi 1000 shodov in izdali knjižico v 1 milijon iztisih. Tudi nagodba z avstrijsko vlado Košutovcem ne bo šla tako gladko, kakor so bili vajeni do sedaj.

**Rusko.** Ruska in Angležka ste sklenili in objavili te dni nekako pogodbo ali dogovor, kako bosta ravnali v bodoče v Aziji medsebojno in sporazumno proti tamšnjim državam. Posebej se tiče dogovor Perzije, Afganistana in Kitajske, deloma tudi Turškega. — Kar so sejali ruski židi, to sedaj žanjejo. Delavce in kmete so šuntali k ropu in uporju proti državni vladi, a ljudstvo je spoznalo prave pijavke-žide ter se obrnilo z vso silo proti njim. Pregarja jih in pobija posebej po južni Rusiji, kjer je židovska moč naravnost velikanška in oderuštvu posebno veliko. — Revolucionarji niso dosegli svojega cilja, da bi namreč uničili carsko oblast, pač pa so si s prenapetim svojim divjanjem vzgojili — roparje, ki plenijo po mestih razne javne blagajne in banke ter pošto. Taka pač ne sme biti poštna borba za človeško svobodo! — Ruski car je bival s svojo rodbino na Finskem morju na svoji ladji »Standart«. 13. t. m. je obtičala naenkrat ladja na neki plitvini ter se na dnu poškodovala tako močno, da dvomijo, ali bo še za rabo ali ne. Ne ve se še, ali je bil to nesrečen slučaj, ali pa nameravan atentat na carja in rodbino. Carju in njegovi rodbini se ni zgodilo nič. Kapitana in nekaj drugih so dali v preiskovalni zapor. Car je šel na eno izmed bojnih ladij, ki so ga spremljale ter se odpeljal v Petrograd.

**Bulgarija.** Knez je praznoval dvajsetletnico svojega vladanja. Vlada se je trudila na vse načine, da bi povzdignila sijaj in svečanost tega dneva, toda ljudstvo se ni moglo prav nič posebno navdušiti za kneza, ki je nemškega pokolenja. Na Nemškem pač imajo celo zalogo princev in princezinj, sploh ljudi z visokimi naslovi in praznimi žepi, ki zasedajo razne prestole. Tudi nemški principi hodijo s trebuhom za kruhom! Bajje je pridobil bulgarski knez našega cesarja

za to, da se poteguje, da postane Bulgarija popolnoma neodvisna od Turčije in obenem se povzdigne za kraljestvo. Pravijo, da je naš vladar pridobil za to misel tudi že angleškega kralja. — Na Bulgarskem so odkrili spomenik ruskemu carju Aleksandru Osvoboditelju, to je vladarju, ki je leta 1876 in 1877 v rusko-turški vojski osvobodil balkanske Slovane turške vlade ter tudi doma na Ruskem osvobodil kmete nadoblasti grajščakov.

## Domače novice.

**Politično društvo, rodoljubi, kmetje, veleposestniki ptujskega okraja pozor!** Volilni imenik za volitve v ptujski okrajni zastop je razporejen v vpogled. Dolžnost vsakega zavednega Slovenca, posebej pa vsakega veleposestnika je, da se izvrše vse morebiti potrebne reklamacije pravočasno. Komur je res za čast slovenskega jezika, za gospodarske koristi ptujskega okraja, kdor čuti poniževalno sramoto, da gospodari v velikem ptujskem okraju peščica od slovenskih kmetov odvisnih Ornigovih privržencev, ta bo od sedaj naprej storil svojo dolžnost, pazil na vse zavratnosti nasprotnikov ter delal za pošteno kmetsko in narodno stvar. Kmetje veleposestniki, na stotine Vaših sotrpinkmetov, ki nimajo pravice voliti z Vami, upa na Vas in pričakuje od Vas, da odpravite paševanje meščanov in odpadnikov. Naš klic bodi: Za Wratschkom mora Ornig! To zahteva čast slovenskih kmetov in varovanje gospodarskih koristi. Na delo!

**Ptujska posojilnica** je dala 600 kron podpore pogorelcem v Mihoveih in Zdragonji vasi. Vodstvo je naglašalo pri tem, da se morajo v prvi vrsti upoštevati in podpirati oni, katerim je zgorelo gospodarsko orodje, da ne morejo izvrševati svojega kmetskega dela, potem tisti, ki jim je zgorela obleka in ki nimajo živeža za sebe in živino. Vsi prizadeti so našemu slovenskemu denarnemu zavodu za ta človekoljuben dar srčno hvaležni.

**Orehovski Wratschko** je hotel podkupiti Jožefa Veberiča, župana v Boročavi in potom župana Kollerja tudi župana Fr. Kegl-a. Pa judeževi denarji so bili zastonj, pač pa bo moral biti po kazenskih določbah novega volilnega zakona obsojen Wratschko v luknjo. Tudi za nemškutarske lumparije so paragrafi na svetu.

**Gornja Radgona** je postala trg. Cesar je tozadevni predlog potrdil. Wratschko pa je le moral iti, ker so ga napodili raz stolca okrajnega načelnštva slovenski zavedni kmetje.

**Državni poslanec dr. Miroslav Ploj** si je dal takoj po nesrečni toči v Halozah poročati in se je s pozivi obrnil na razne posestnike po poročila ter predlagal vse potrebno za odpis davka in pa za podporo. Pretekla tedne si je povrh ogledal vse kraje osebno sam, oglasil se pri gg. županih, župnikih in drugih osebah, da bo pri razpravah v deželnem in državnem zboru tem uspešnejše nastopal. V poročevanje je izposloval posebne krajevne odbore, ki bodo predlagali in razsojevali o potrebi prizadetih.

**Poslanca dr. Miroslava Ploja** je dne 3. septembra t. l. izvolil osrednji odbor za varstvo avstrijskega vinogradništva kot odbornika v svojo sredino. Obenem

mu je izrekel zelo laskavo priznanje in zahvalo za njegovo pospeševanje in zastopstvo vinogradniških koristij. — Gotovo je za našega slovenskega poslanca zelo častno, ako mu najvišji odbor vinogradnikov v našem cesarstvu izreče tako priznanje.

**V Studencih pri Mariboru** ustanovi dijaštvo ljudsko knjižnico za ondotne delavce.

**V Mariboru** je zadel stroj za premikanje v sredo zvečer s tako silo v zadnji voz osebne vlaka, da je vrgel voz s tira in na pobočje železniškega nasipa proti Plinarniški cesti. Obvisel je na telegrafskem drogu. Ako bi se zvalil na cesto, bi lahko nastala večja nesreča. Raztrgale so se tudi dovodne žice za električno razsvetljava v okrožnem sodišču, kjer je postalo naenkrat temno.

**Maribor.** Cesar je imenoval kanonika g. dr. Janeza Mlakarja za stolnega dekana lavantinskega kapitelja. — Na Tegetthofovi cesti je pretekli teden v torek zabol delavec z nožem dvajsetletni zidar Fröscher iz Gornje Poljskave 45-letnega kočijaža Arnašiča iz Velikega Okiča. Fröscher je znan kot pretepač. Arnašič najbrž umre vsled ran.

**Ptuj.** Utonil je zadnjo nedeljo v Dravi slikarski pomočnik Mikolec, doma iz Varaždina. Hotel je preplavati Dravo.

**V Ptuj** priredi Kmečka zveza v nedeljo 22. t. m. zaupni shod.

**Na Hajdnu** poleg Ptuja blagoslovi 29. septembra g. škof dr. Napotnik štiri nove zvonove.

**V Sterntalu** je zavozil v četrtek, dne 12. t. m. zjutraj brzovlak na takoimenovani »mrtvi tir«. Opazil je to še po sreči strojevodja in zabranil večjo nesrečo s tem, da je začel nazaj voziti. Stroj je skočil s tira, vozovi pa so ostali na tiru.

**Ornigu in njegovim prijateljem!** Opozarjamo vas še enkrat na kazenske določbe novega volilnega zakona, ne delajte tako s cekini po noči in po dnevu kakor zadnjič, da vas ne doleti usoda Wratschkova! Ne za vas, ne za urednike ptujskega »Štajerca« niso vrata v »špehkamro« preozka!

**Izvrstno vino** bo letos v Halozah in v Slovenskih goricah. Tem bolj bridko bodo čutili svojo nesrečo oni, ki jim je toča ali zima vzela skoro vse pridelek.

**V Ločah** je po poročilu »Nar. Listu« prav predrzen tamošnji poštar Murmayer. Prosimo vse prizadete natančnih poročil z dokazi, da moža primerno »priporočimo« na višjih mestih. Nesramnežev v uradih kratkomalo ne trpimo, ampak brezpogojno zahtevamo, da se s poštenim našim ljudstvom ravna pošteno. Vsakemu svoje!

**Rogaško Slatino** je obiskalo do prvih dni v septembru 4000 gostov. Tovarniški ravnatelj Jellek iz Štorovja je dobil kot 4000. gost v spomin lepo srebrno čašo.

**Tudi c. kr. okrajno sodišče v Šmarji pri Jelšah** je jeden onih uradov, ki pri dopisovanju slovenskim strankam **nočejo** znati — slovenski. Mi svarimo sodnika g. Huberta Wagnerja pred nadaljnim kršenjem Slovencev v § 19. drž. tem. zak. zajamčenih pravic ter ga opozarjamo na to, da smo začeli z vso strogostjo zasledovati njegovo uradovanje. Svoje naročnike ondotnega sodnega okraja pa prosimo, da nam vsakteri

nemudoma sporoči, ako mu je in kadar mu bode znan kak slučaj, v katerem bi imenovani g. sodnik še kršil veljavo slovenskega jezika. — Mi hočemo svojih pravic.

**V Žalcu** ne dobijo železniških vozov, da bi odposlali naročeni hmelj. Za vsako nemško krokarsko prireditelje pa se dobi takoj »ekstra cug«! To je pravica in pa skrb za ljudski blagor!

**V Celju** priredijo 6. oktobra velik koncert s petjem, godbo in plesom v »Skalni kleti« v prid družbi sv. Cirila in Metoda. Rojaki iz Celja in okolice, z rodoljubnim razveseljevanjem se krepite za narodno delo!

**Kmetje v Hrastniku in okolici** ne bodo pošiljali otrok v nemško šolo, razun enega, kakor se čuje. Dotičnemu možu, katerega sicer spoštujemo, povemo, da se mu ni treba bati ničesar od nobene strani, če ravna po svoji vesti. Zanašamo se, da bo ostal gospod Burger vsekakor toliko mož, da se ne bo pustil od raznih mlečnozobih fantov nahujskati, da bi preganjal one uslužbenice, ki bodo pošiljali mladino v slovensko šolo. Z veseljem omenimo še govorico, da tudi vsi delavci kemične tovarne in steklarne ne bodo pošiljali svojih otrok v potujčevanje. Vsa čast tistim zavednim možem in ženam!

**Hrastnik.** Čuje se, da nekateri obžalujejo, da so se zglasili za nemško šolo in da so mnenja, da ne smejo sedaj več odstopiti. Tem povemo tole: če vas je tudi desetkrat ujel v svoje mreže nemškutar Amer, lahko odstopite, kedar hočete. Vsako uro smete pokazati hrbet temu človeku! Da se ljudstvo iz vas norčuje, kaže že to, da sedita v »šolskem svetu« osemnajstletna fantička Kilar in Stadlhauer. Mi se čudimo bodočemu učiteljstvu nemške šole, da si pusti podeliti službo od takih »veljakov«!

»Direktor« hrastniške nemške šole Amer je bil pred več leti Slovenec; govori se, da je bil celo Sokol, kar pa ne verujemo. Vendar pa je res, da je sedaj zagrizen nemškutar in *brezvere*, to se pravi, da nima *nobene vere*. Ker je ta mož glavna oseba pri nemški šoli, ste Hrastničanje lahko zagotovljeni, da se vera v tej šoli ne bo posebno upoštevala. Čudimo se, da še vedno nekaj ljudi raje veruje tujcem, ki jih pozna šele od včeraj in še to le na zunanje, a domačinom, ki so poštene slovenske krvi in duše, pa ne.

**Čitalnica v Hrastniku** že šteje blizu 70 udov in se novi še vedno sprejemajo. Mesečnine je 20 vinarjev. Vsak ud si lahko sposojeje ob nedeljah in praznikih knjige, vsak dan od 9. zjutraj naprej so mu na razpolago različni časopisi v društveni sobi. Pristopite vsi Slovenci kateregakoli političnega prepričanja. *Vsem* hrastniškim in okoliškim Slovincem je bila čitalnica ustanovljena. Listi vseh političnih strank so tudi vsakemu na razpolago.

**Brežice.** Pri volitvah v pridobninsko komisijo so Slovenci propadli. Ali ni kriv medsebojni razpor in pa brezbriznost tega dejstva? Saj je vendar v brežiškem okraju najmanj častilcev ptujkega »Štajerca«.

**V Gradcu** so otvorili jesenski veliki sejm. Posebno zanimanje zasluži le živinska razstava, ki nam kaže napredek zadružne gornještajerske živinoreje. Drugače so izstavljeni pridelki tujega izvora, kajti razstavili so večinoma prekupci trgovci svojo robo. Poleg tega je veliko prav nepotrebnih rečij, cirkusov, vrtljakov, a

največ prostora zavzemajo — pivovarne Puntigam in Reiningshaus poleg drugih gostiln in vinotočev. Brez posebnega pijančevanja pač pri graških Nemcih ne gre.

V Trstu so imeli delavci velik shod proti podraženju kruha. Po zborovanju so se vršili izgredi. Policija je zaprla okrog 40 oseb. — Kmetje gotovo niso krivi podraženja, saj zahtevajo, a ne dobijo za svoje pridelke primeroma toliko, kolikor jih stane delo.

**Štajerski deželni odbor razglašuje:** V deželnih drevesnicah v Gleisdorfu, Bruku na Muri in v Celju se bodo prodajale jeseni l. 1907 oz. spomladi l. 1908 razne vrste jablanovih in hruškovih dreves skupno 55.170 komadov štajerskim posestnikom. In sicer se bodo prodale tri četrtine po znižani ceni 70 vin. za komad kmečkim posestnikom in ena četrtina po 1 K 20 vin. nekmečkim posestnikom. Všteti so tudi stroški za omotanje in pošiljatev. Naročila je treba poslati deželnemu odboru; mora jim biti priloženo županovo potrdilo, da je naročevalec v resnici kmečki posestnik v občini. Kdor potrebuje drevesa že jeseni 1907, naj to jasno pripomni; za ta slučaj se mora poslati naročilo že do 15. oktobra 1907. Naročila se bodo tako dolgo sprejemala, dokler bo kaj zaloge in se bodo reševala po vrsti kakor bodo prihajala. Jednemu posestniku se ne bo oddalo več ko 120 komadov; vsak posestnik je obvezan nasaditi naročena drevesca na lastni zemlji. Drevesca se bodo oddajala le proti gotovemu plačilu. Ako bo jedna ali druga vrsta pošla, se bo odkazala naročevalcu druga istovredna vrsta; vendar pa jo naročevalec po svoji volji ali sprejme ali odkloni. Drevesca naj prevzame po možnosti vsak naročevalec sam ali ako se mu dološljejo po železnici, naj jih takoj pregleda. Pritožbe se naj pošljejo takoj vodstvu drevesnice. Na poznejše pritožbe se ne ozira. Nadalje se proda 30.000 divjakov za drevesnice, 1000 komadov po 30 K, 5000 Doucin-podlag za pritlikavce in 6000 kutinih podlag za pritlikavce, 1000 po 40 K, ne vračunjeno zamotanje in pošiljatev. — Kmetje, prosite hitro! Prošnje se rešujejo tako, kakor prihajajo. Izberite take vrste, ki so za vaš kraj primerne.

**Sadni pridelek** je letos povsod slab. Tudi na južnem Nemškem je malo jabolk in hrušk. — Kdor ima torej sadje, naj ga le dobro in skrbno spravi, prodajalo se bo izredno lahko in pa prav drago.

**Člane onih bralnih društev**, ki imajo naš list »Novi Slov. Štajerc« naročen, pa se isti članom ne daje čitati bodisi vsled strankarskega mišljenja društvenega predsednika ali malomarnosti dotičnega tajnika — uljudno prosimo, da nam to na dopisnici **takoj sporoče**.

**Pozivljamo pa tudi druge naročnike** svojega lista, da nam nemudoma javijo vsako osebo, ki dela proti razširjenju našega lista, bodisi, da istega ugrablja, vničuje ali pa s preganjanjem odvrča od naročitve. Ime dopisnika ostane strogo tajno. Proti krivim osebam pa bomo postopali z vsemi sredstvi, ki jih ima tozadevno tiskovni in kazenski zakon.

**Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ v Ljubljani** izdalo je ravnokar svoj »Trgovski koledar za leto 1908«. Ker je koledar res izvrstno urejen z razno podučno, trgovstva se tičočo vsebino, opozarjamo na to drobno knjižico slovenske trgovce, obrtnike in njih uslužbence,

ter smo uverjeni, da jim bo v marsičem dober učitelj. Naj posežejo po njem pa tudi oni, ki si hočejo pridobiti vsaj malo vpogleda v trgovsko knjigovodstvo. S poštino vred stane koledar K 1.20 ter se naroči pri slov. trgovskem društvu »Merkur« v Ljubljani.

**„Zaklad“ v Mariboru dne 22. septembra t. l.** »Slovenska Čitalnica« in »Bralno in pevsko društvo »Maribor« priredita 22. t. m. v veliki dvorani Narodnega doma igro »Zaklad«, narodni igrokaz v štirih dejanjih, spisal Ksaverij Andrejev. Vstopnice se prodajajo v nedeljo dne 22. t. m. od 2.—3. ure popoldne v čitalniških prostorih. Blagajna se odpre ob 7. uri zvečer. Začetek ob 8. uri zvečer. Med dejanji svira slav. veteranska godba mariborska. — Posebna vabila se ne razpošiljajo.

**Bivši češki minister** dr. Anton Režek je postal umobolen in deželno sodišče mu je postavilo kuratorja. Mož je bil zelo delaven ter bistroumen.

**Sami veliki shodi ali kongresi.** Na Moravskem je bil velik shod katoliško-narodnih kmetov. V Pragi so se zbrali v velikem številu iz vseh koncev in krajev Evrope »svobodomislci«. V Bruselju na Belgijskem pa zborujejo zrakoplovci.

**Prvi redni občni zbor „kmetijskega bralnega društva“ v Rogoznici pri Ptujju** je dne 22. septembra ob 4. uri popoldne v prostorih g. Fr. Bračiča v Novi vasi. Spored: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika, blagajnika in knjižničarja. 3. Volitev novega odbora. 4. Sprejemanje novih udov. 5. Slučajnosti. Po občnem zboru prosta zabava. Vse ude in prijatelje mladega društva uljudno vabi odbor.

**Bralci pozor!** »Pavluša« s ptujskega polja je romal dolgo časa po svetu in napravil ta čas več neumnosti. Sedaj se je oglasil zopet. Kdor se hoče smejeti in kratkočasiti, naj čita njegove prekanjene življenske dogodbe. Začnemo jih priobčevati prihodnjič.

## Dopisi.

**Slov. Trojica v Halozah.** Da se izvede pri c. kr. davčnem uradu v Ptujju tudi za slovensko prebivalstvo popolna ravnopravnost, da se napravijo vsi napisi, pečati itd. tudi v slovenskem jeziku, zato so vložile prošnje pri c. kr. finančnem ministrstvu vse šestere občine naše širne fare že pred tednom dnij. Tako so naši župani pokazali, da so pravi možje slovenske korenine. Naj storijo drugim v izgled še tudi v drugih narodnih ozirih odločne korake. Peticije za slovenske srednje šole in vseučilišče ste vložili občini: Dolenja pod narodnim županom Mariničem in Gorca pod županom Šprahom. Kmalu drugi za njima!

*Opomba uredništva:* Živeli kmetski narodnjaki v Halozah, le odločno, pošteno in neizprosno se borimo za svoje pravice. Ni je moči, ki bi nas potem zlomila. Mi spoštujemo tuje, a hočemo, da spoštujejo tudi drugi nas in vse to, kar je nam milo in drago. Vsakemu svoje pravice in — mir bo!

**Iz Slovenjgradca.** Dne 1. septembra t. l. vršila se je v »Narodnem domu« v Slovenjgradu veselica. Nemški občinski zastop niti ni hotel podeliti licence za godbo pri tej veselici. Ker so se pele slovenske pesmi in so bila okna odprta, je to tako razburilo slovenjgraške nemčurje, da je strogo nemško nacionalen

občinski zastop radi tega obsodil gostilničarja g. Jak. Vrečko dne 10. septembra t. l. radi prestopka redarstvenega reda po § 12. na 10 K — globe. Toraj v Slovenjgradcu je kaznjivo, če se poje slovenske pesmi, to je vendar škandal. Radi te obsodbe bodemo že na primernem mestu še govorili. Če pa nemčurske barabe razsajajo cele noči po nemških gostilnah in trgu, tedaj se pa občinski zastop ne gane. Slovenci, zapomnite si dobro, kako nastopajo slovenjegraški Nemci proti nam in pokažite jim vendar enkrat hrbet, nikar ne podpisajte svoje največje sovražnike. *Narodna čitalnica.*

**Stoperce.** Grd lažnjivec in obrekovalec piše v ptujskem »Štajercu« z dne 1. septembra t. l. v št. 35. zoper Vrabiča in častnega občana č. g. Alojza Cilenškega. Ta nesramnež piše o Vrabiču, da je lazil okrog volilcev in da je on hotel biti župan in da če bode on županom izvoljen, bode podpore kakor toče in dežja. Ti nesramni dopisnik, imenuj nam vsaj eno osebo, proti kateri je kedaj Vrabič izjavil, da on hoče biti župan in proti kateri je izjavil, da bode tedaj podpore kakor toče in dežja! Ako teh oseb ne imenuješ, ostaneš očiten lažnik pred celim svetom. Nadalje pišeš, da je č. g. žup. Alojzij Cilenšek pritiskal na tedajne odbornike za častno občanstvo! Je zopet grda laž, ker mi smo č. g. žup. Alojzija Cilenšek-a imenovali častnim občanom brez njegove vednosti dolgo časa po odhodu za velike zasluge, katere bodemo svoječasno omenili in lažniku-dopisniku po njegovem nosu dali. Govori se, da vse te dopise kuje *rodbina Zvirn*, torej v prihodnje hočemo opisati, kdo je Zvirn in kaj je počenjal v Stopercih ta Zvirn in pri tem tudi nekaj poročati višji oblasti. *Več Stopercanov.*

#### Od odličnega rodoljuba smo prejeli dopis:

**Vseslovenski narodni svet.** Baš radi ideje o zedinjenju Slovenije sem pričel razmišljati o sestavi narodnega sveta za vse slovenske dežele, v katerega bi izvolile stranke posameznih dežel zastopnike iz svojih vrst ali kakorkoli že in kogarkoli, vsekakor pa može, kojih sklepom bi se pokorile brez obotavljanja vse stranke. Kako bi se naj ta volitev izvršila, pa ni namen teh vrstic, pač pa ozreti se le nekoliko na prevažne narodne koristi, ki bi jih imel vseslovenski narodni svet za našo bodočnost.

Sodimo iz posameznih slučajev: Da bi pri zahtevi za zedinjeno Slovenijo postopali v sedanjih razmerah edino in brez edinosti kaj dosegli, ni misliti! Saj se poznamo že od zahteve za slovensko vseučilišče: stranke so ljubosumne, in zato podira ena, kar zida druga. Nikogar nočemo žaliti, uverjeni smo, da imate obe največji slovenski stranki najboljše namene, le vsaka bi rada nabrala lavorik sama sebi. Če bi bila združenim Slovencem ustanovitev vseučilišča *conditio sine qua non* — zahteva brez uresničenja, katere vam Dunaj zdobimo: *dobimo vseučilišče*. Enako je z združenjem Slovencev. Smejal se bo svet, če bo nastopila ena stranka s to zahtevo, medtem ko bo druga od zadaj — fige kazala. Imamo pa vsi isti cilj, torej skrbimo, da ga dosežemo. Nikakor torej ne gre, da bi nastopila katerakoli slovenska stranka sedaj javno z zahtevo združitve. Že vnaprej bo stvar pokopana. Če bi se pa pripravila tla v narodnem svetu ter bi prišli vsi ob enem z isto zahtevo na dan, koliko več je upanja

do zmage. Ne? Le pomislimo na Proftovo zadevo! Obe kranjski stranki sta nastopili enkrat isto pot in kaj se je zgodilo? Padel je Schwarz, in tako bi padle še druge trdnjave na en sam mah!

V področje narodnega sveta bi spadali nadalje razni javni napisi (zadeva ni tako malenkostna kot bi si na prvi pogled mislili), nastavljanje železniških, sodnijskih in drugih uradnikov in tako naprej in tako naprej: mnogo važnih zadev, ki bi se dale z lahkočo doseči.

Da bi pa morda ne prišlo do razpora, kakor v štajerskem svetu, je pač treba prej natanko določiti delokrog ter se še drugače zavarovati pred razdorom.

Naj bi se o tej za našo bodočnost prevažni zadevi slovenski listi izrekli, »Novi Slov. Štajerc« pa naj odpre predalček za dopise glede ustanovitve »Vseslovenskega narodnega sveta«.

*Opomba uredništva:* Z velikim veseljem storimo to v kolikor nam dopušča prostor, saj služimo tej misli, odkar obstoja naš list.

## Gospodarske vesti.

**Kako se uničuje mah na sadnem drevju?** Korenine maha na sadnem drevju so jako škodljive, kajti one pridržujejo staro skorjo na drevesu, da ne more odpadati. Med tem pa se ugnjezdijo pod skorjo vsakovrstni mrčes in plodi ondi svoj požrešni naraščaj. Zaraditega mora biti gotovo mnogo ležeče vsakemu sadjarju na tem, da drevje otrebi teh zajedalcev. V ta namen se marsikje rabi navaden lug, kteremu se doda na vsakih 10 litrov po 250 gramov karbolne kisline. Ta zmes se segreje in še gorka s ščetjo maže po mahu na drevesu. V nekterih dneh bode odpadel mah od drevesa kakor oparjen. Ako pa se mu korenine zopet poprimejo, mora se drugo leto to sredstvo zopet rabiti, ne da bi se bilo treba bati, da bi se s tem skorja na drevesu pokvarila. *Pohorski.*

**Porcelanasta jajca.** Za podložke se uporabljajo dandanes po naprednih deželah sploh porcelanasta jajca, ki se dobe pri steklarjih za nekaj krajcarjev. Prav bi bilo, da upeljejo tudi naše gospodinje taka jajca za podlaganje. V vsakem gnezdu bi naj bilo po jedno tako jajce. Ker niso draga, po drugi strani pa so jako praktična, smemo upati, da si bodo tudi naše skrbne gospodinje omislile za upolaganje v gnezda porcelanasta jajca. *G. G.*

**Rumeni lišaj** po drevju, vrtnicah itd. se najhitreje prežene, ako se škropijo napadena mesta z mešanico modre galice in apna, kakor jo delamo za škropljenje trsja proti strupeni rosi ali peronospori. *G. G.*

**Kdaj je najboljši čas za posekanje drevja?** Marsikdo ima na svojem vrtu črešnjo, slivo ali hruško, katero bo treba posakati. Ako je drevo zdravo, uporabi se lahko za mizarsko delo. Najboljši les za ta namen dobimo od drevja, ki ga posekamo sredi meseca decembra. Če je le mogoče, počakajmo s posekanjem do tega časa. *G. G.*

**Kaj naj storimo, če krava zadržuje mleko?** Dati ji moramo raztolčene kumene in brinovih jagod. Pozornost, kravo je treba obrniti kam drugam n. pr. s tem, da jo božamo in gladimo po glavi. Z živaljo se mora lepo ravhati, molzti pa le počasi in previdno. Dobro je tudi, če se položi kravi mokra vreča na hrbtišče. *G. G.*

**Snažnost** veliko pomaga pri rasti svinj. To nam potrjujejo poskusi in izkušnje. Krmili so popolnoma jednako štiri pujske skozi šest tednov. Dva izmed njih so vsak dan dobro osnažili z vodo in krtačo, a

druga dva so pustili umazana. Ko je potekel čas šesttedenske poskušnje, tehtali so osnaženi ščetinarji 25 funtov več kakor umazani. G. G.

**Rože** ostanejo dolgo sveže, ako se pridene vodi, v katero jih vtaknemo, nekoliko kafre. G. G.

**Najboljše sredstvo proti podganam.** Na krožniku se zdrobi beli sladkor in nežgano apno; to se dobro zmeša in nastavi podganam. Blizu tega se postavi druga posoda z vodo. Ko podgana mešanico poje, postane žejna in se napije vode. Apno se v želodcu vžge in žival crkne. G. G.

**Plesnoba se odpravi iz sodov.** Ako se jih dobro izsuši in se vanje vlije 30 odstotne žveplene kisline. Sod se večkrat prevale in preobrne, da so vsi deli soda znotraj mokri. Žveplene kisline je treba viliti le toliko, da pomoči notranje dele soda. Ko se je to zgodilo, se še sod dobro izmije z mrzlo vodo. G. G.

**Rak na drevju.** Proti ti bolezni se je izkazalo v novejši dobi kot izvrstno sredstvo ugašeno, kakor kaša gosto apno. Izrezati je treba drevesu obrunke, nastale od bolezni, te rane pa namazati z apnom. Ako to sredstvo ponavljamo, ozdravimo drevo, če je bilo tudi že do polovice ogriznjeno od raka. Priporoča se tudi to-le: Ako rakova rana še ni prehuda, se včasih zaceli, če se vse, kar je bolnega, skrbno poreže, naredi potem z ostrim nožem 3 do 4 zareze v deblo, tako da zareze segajo 10 cm. nad rano in pod rano. Rana se potem obveže z zmesjo iz kravjeka in ilovice. G. G.

**Prašiči** se nalezejo večkrat posebne vrste ušij. Ako jih hočete zatreti, morate imeti pred vsem snog. Potem pa polijte svinje s tobakovo vodo. Ker ta tekočina ne zatre gnid, morate mazanje čez 5 dni ponoviti, in se mora sploh ponavljati tako dolgo, da izginejo uši popolnoma. G. G.

**Novi hrastovi sodi.** Nove hrastove vinske sode se pripravljajo na več načinov za hranjenje vina. Najpreprostejši način je ta, da se sod postavi blizu vode, ter ga mesec dni zaporedoma vsak dan napolnite z drugo vodo. Pri tem pa vendar v lesu še ostane precej snovij, ki niso dobre, če pridejo v vino. Še bolje je, v sod naliti nekterikrat vrele vode, potem sod dobro zabiti ter ga valjati semtertje. Vrela voda in par, ki se razvija iz nje, dobro izslužuje sode. Boljši uspeh se doseže, če se doda vodi nekoliko sode. Prvo leto pa uporabite sod na vsak način za le manj vredno vino. G. G.

**Smola** se spravi iz žage, če se je oprijela zob med žaganjem, ako jo pomočiš z mešanico petroleja in navadnega olja. Mešanica naj vsebuje le jedno desetino olja. G. G.

**Pozno sadje** naj ostane na drevju kolikor mogoče dolgo, a ne toliko časa, da nastopi slabo vreme, ker mu je v korist samo solnce. Sadje, katero hočemo ohraniti čez zimo, moramo natrgati v suhem vremenu. G. G.

**Ali so mravlje sadnemu drevju škodljive?** Mravlje ne škodujejo sadnemu drevju, ampak one lazijo po drevju le zaradi tega, ker se nahajajo na listju uši. Mravlje namreč srkajo sok, ki ga izcejajo uši. Prežene uši s tobakovo vodo in tudi mravlje ne bodo lazile potem več po drevju. Mravlje lahko napravijo le jeseni nekoliko škode na zrelem, jako sladkem sadju. Privežite okoli debla dobro priklejen papir, in mravlje ne morejo na drevo. Ako lazi cele armada mravelj okrog drevesa s sladkim sadežem, položite tjakaj umivalno gobo, potreseno s sladkorjem. Mravlje se naberejo v gobi v veliki množini, in se goba vtakne nato v vrelo vodo. G. G.

**Najboljši čas za pripuščanje svinj.** Svinje se navadno po dvakrat na leto pripuščajo in sicer tako, da dobimo praseta v zgodnji spomladi, meseca marca, in

drugič v poznem poletju oziroma v pričetku jeseni, meseca septembra. Ker traja brejost svinj okroglo po 4 mesece (3 mesece, 3 tedne in 3 dni) je za pomladno skotitev najbolje, ako vodimo svinje meseca novembra po plemenu, kajti v tem slučaju dobimo spomladno gnezdo meseca marca. V drugič jih je pa pripustiti dobra dva meseca pozneje, tedaj meseca maja. G. G.

**Kako se odpravi iz vina duh po žveplu?** Ako smo grozdje žveplali, ima vino navadno neprijeten duh po žveplu. Ta smrad nastane v vinu zato, ker pride vanj žveplo, s katerim smo žveplali grozdje in kterega ni dobro opral dež. V takem vinu se potem tvori neki jako smrdljiv plin, kteremu pravimo žvepleni vodik in ki ravno povzroča smrdljivost vina. Da odpravimo ta smrad iz vina, svetuje se pretakanje vina v močno z žveplom zakajeni sod. Tako pretakanje pa se mora večkrat ponoviti, predno se doseže zaželjeni uspeh. Veliko bolj pa je praktičen sledeči način odprave smradu iz vina: Omisliti si je treba bakreni lij, po kterem se pretoči smrdeče vino v popolnoma zdrav sod. Med pretakanjem pa se mora lij večkrat prav dobro izbrisati s čisto platneno ruto in se pri tem tudi ne sme pozabiti na cev. Enkratno tako pretakanje zadostuje, da zgubi vino popolnoma svoj neprijetni smrad po žveplu. V slučaju, da nimamo bakrenega lija, poslužimo se lahko tudi lesenega, v katerega denemo več bakrenih predmetov, kakor bakrenih plošč, bakrenih pokrivač itd., ktere je seveda tudi treba med pretakanjem večkrat dobro obrisati s čisto platneno ruto. Pomnite pa, da ne sme biti bakreni lij pocinjen! G. G.

**Nevarnosti jesenske paše.** Jesenska paša je po naših krajih zelo važna. Posebno veliko nam koristi, če je jesen dolga in lepa. V takih letih si prihranimo veliko krme, ki smo jo pripravili za zimo, in veliko lažje izhajamo spomladi. Z jesensko pašo se pa tudi živina utrdi, okrepeča. Kaj pa je boljega za živino, kakor dobra paša na svežem zraku, posebno pri nas, ko imamo povsod nizke in tesne hleve? Jesenska paša ima pa tudi svoje nevarne in slabe strani, in na to hočem opozoriti danes naše gospodarje. Sleherno leto se pripeti, da nam gre na jesenski paši kako živinče po zlu, ker se je preobjelo. Posebno nevarna je v tem pogledu paša po mladi detelji. Pašo po mladi detelji je zaradi tega izkoriščati z vso previdnostjo, sicer smo sami krivi nesreč, ki se nam lahko pripetijo. Posebno moram svariti naše gospodarje pred jutranjo pašo po rosnih detelji in sploh pred pašo po mokri detelji, kajti mokra mlada detelja je silno nevarna za napenjanje. Tako imenovana strniščna detelja je pa zmiraj nevarna, tudi če ni mokra ali rosna. Zato se moramo take paše kolikor mogoče ogibati. Strniščna detelja je še najbolj porabna, kadar jo je že slana oparila in je vsled tega nekoliko ostarela. Pa še v tem slučaju naj se živina najprej drugje pase, predno se žene na tako deteljo. Zjutraj, ko je rosa, se tudi priporoča, da položimo živini nekaj suhe ali druge zelene krme v jasli, predno se žene govedo na pašo, da ne pride s teškim želodcem na mrzlo in rosno pašo. Dobro je tudi, da se živina v tem slučaju pred pašo napaja. Jesenska paša je za molzne krave najbolj ugodna ob lepem in suhem vremenu. Če nastopi mrzlo deževje, potem ni dobra za molzno goved. Izkušnje uče, da krave ob taki paši manj molzejo. Živali se na taki paši sicer utrjujejo, toda na škodo mlečnosti, ki začne pri slabem vremenu pojemati. G. G.

**Hlevski gnoj na starejši lucerni.** Pri nas je navada, da gnojimo lucerno s hlevskim gnojem. To je sicer dobro ali precej potratno in neprimerno gnojenje. Po hlevskem gnoju se hitro pokaže trava, ki izpodriva lucerno. Lucerna potrebuje fosforove kisline in kalija, in zato je najbolje, ako ji gnojimo z umetnimi gnojili ali pa s pepelom. G. G.

**Kamelice in pelin** sta dobro sredstvo za zatiranje golazni, ki nadlegujejo kokoši, Kjer so se ugnjezdile pri kuretini uši in bolhe, jih je težko pregnati. Najceneje sredstvo za zatiranje je, če natrgamo kamelice in pelina ter oboje posušimo in stolčemo. S tem prahom je treba dobro potresti hleve in prostore, kjer imamo kokoši. Lahko tudi ti rastlini obešamo v šopih po hlevu. — G. G.

**Lišaj pri govedu.** Lišaj pri govedu povzročajo majhne živalice, ki žive v koži, in se jih človek ne naleze. Odpravi se lišaj, ako ugonobimo te živalice, takozvane pršice. Lišajasto govedo je treba zjutraj prav dobro namazati z milom. Protí večeru se mora milo izprati z gorko vodo in lišaji odrgniti s krtačo, da gredo proč vse kraste. Nato je treba kožo zbrisati in posušiti, potem pa jo namazati z zmesjo iz jednega dela kreozota v desetih delih špirita. Ta zmes se dobi v lekarni. Mazanje s kreozotovo zmesjo se mora večkrat ponoviti drugi in tretji dan. Če pa je ostala še živa ktera pršica, ponovi se lišaj. Zato pa morate v tem slučaju takoj ponoviti vse zdravljenje, ker se manjši lišaj lažje zatre kakor razširjeni. G. G.

## Izjava.

Spodaj podpisani izjavljam, da sem brez vsega vzroka in vseh dokazov **govoril neresnične reči** o gospodu Ignac-u Brenčiču, velep. sinu v Rogoznici pri Ptujju ter ga prosim tem potom **javno za odpuščanje** zahvaljujoč se mu, da je odstopil od tožbe proti meni.

**Karol Kolarič,**  
zidarski pomočnik.

Nova vas, dné 14. septembra 1907.

## Zahvala.

Podpisani izreka slavnima odboroma **Slovenske Matice in Slovenske Šolske Matice** v Ljubljani ter slav. odboru **Družbe sv. Mohorja** v Celoveu iskreno zahvalo za lepo število knjig, ki so jih podarili za snujočo se novo ljudsko knjižnico v Studencih pri Mariboru.

S prosveto k svobodi!

**Niko Vrabl,**  
abit.

V Središču, dne 15. kimovca 1907.

Postavno zavarovano.



Edin prístni balzam  
lekarna Angela varihar  
**A. THIERRY**  
v Pregradi pri Rogaški  
Slatini.

Vsako ponarejanje kaznivo

Edino pristen je  
**THIERRYJEV BALZAM**

z zeleno varstveno znamko z nuno. 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali velika specialna steklenica s patentnim zaklopom K 5.—

Thierryjevo centifolijsko  
mazilo

za vse, še tako stare rane, vnetja, poškodbe itd. 2 lončka K 3-60. Pošilja se samo po povzetju ali denar naprej. Te dve domači zdravili ste kot najboljši splošno znani in staroslavni.

Naslavlja naj se na lekarnarja A. Thierry v Pregradi pri Rogatski Slatini. Zaloga po skoro vseh lekarnah. Knjižice s tisoči izvirnih zahvalnih pisem zastoj in poštnine ne prosto.

**F. PAMM, Krakovo,**  
Zielonove ulice 3.  
Razpožilja na zahtevo brezplačno in poštnine prosto bogato ilustr. cenike o urah, zlatini, srebrni, orodju in godalih.

# Posojilnica v Celju

v lastni hiši „Narodni dom“

**Posojilnica v Celju**  
ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad 4200 zadružnikov, kateri imajo vsega nad  
**88.000 K**

vplačanih deležev ter ima sedaj nad 6 milijonov K hranilnih vlog in nad

**330.000 kron**

rezervnega zaklada.

**Hranilne vloge**  
sprejema od vsakega, ako tudi ni član zadruga ter jih obrestuje po 4<sup>1</sup>/<sub>4</sub>%, posojilnica plačuje

**rentni davek**

sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osebni in hipotekarni kredit proti 5<sup>1</sup>/<sub>2</sub>% in 5% obrestovanju.

Posojilnica uraduje vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne razun nedelje in praznike.

**Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem**

**ZVEZNA TRGOVINA**

Celje, Rotovška ulica št. 2.

priporoča

kancelijski, konceptni, pisмени, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

Svinčnike, kamenčke, peresa, tablice, peresnike, gobice, radirke in črnilo.

Trgovske knjige v vseh velikostih, črtane z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl, ali pol usnje vezane.

**Odjemalne knjižice po raznih cenah.**

Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade, krajne šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitniške zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

**Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.**

Papirnatih vreče vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah.

Stambilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in s cveticami od najprostejše do najfinejše izpeljave.

Albumi za slike, dopisnice in poezije.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.

Priznано dobro blago. Solidna in točna postrežba